

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 02.05.2006
COM(2006) 187 galīgā redakcija

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS
PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM,**

**pamatojoties uz 10. pantu Padomes 2002. gada 19. jūlija pamatlēmumā par cilvēku
tirdzniecības apkarošanu**

{SEC(2006) 525}

SATURS

1.	IEVADS	3
1.1.	Priekšvēsture	3
2.	PAMATLĒMUMA NOVĒRTĒJUMA METODE UN KRITĒRIJI	4
2.1.	Pamatlēmumi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu	4
2.2.	Novērtējuma kritēriji	4
2.3.	Novērtējuma konteksts	5
3.	NOVĒRTĒJUMS	5
4.	SECINĀJUMI	8

1. IEVADS

1.1. Priekšvēsture

Saskaņā ar 10. panta 2. punktu Padomes 2002. gada 19. jūlija Pamatlēmumā par cilvēku tirdzniecības apkarošanu (turpmāk "Pamatlēmums") Komisijai ir jāsniedz rakstisks ziņojums par pasākumiem, ko veikušas dalībvalstis, lai izpildītu Pamatlēmumu¹.

Minētā panta 1. punktā noteikts, ka dalībvalstīm līdz 2004. gada 1. augustam ir jāveic nepieciešamie pasākumi, lai izpildītu Pamatlēmuma noteikumus. Saskaņā ar 2. punktu dalībvalstīm līdz šim norādītajam datumam ir jāiesniedz Padomes Ģenerālsekretariātam un Komisijai to noteikumu teksts, ar kuriem dalībvalstu tiesību aktos tiek pārņemti no Pamatlēmuma izrietošie pienākumi. Pamatojoties uz šo informāciju un Komisijas rakstisku ziņojumu, Padomei līdz 2005. gada 1. augustam bija jānovērtē, kādā apjomā dalībvalstis ir veikušas nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu Pamatlēmumu.

Tādēļ šā ziņojuma vērtība un precizitāte galvenokārt ir atkarīga no tās informācijas kvalitātes un precizitātes, kuru Komisija saņēma no dalībvalstīm. Dalībvalstu pienākumu sniegt attiecīgo informāciju Komisija tām atgādināja 2004. gada 29. jūlijā nosūtītajā vēstulē.

Tomēr līdz 2004. gada 1. augustam tikai četras dalībvalstis (Francija, Somija, Kipra un Austrija) bija informējušas Komisiju par pasākumiem, kas veikti, lai īstenotu Pamatlēmumu. Līdz 2005. gada februārim attiecīgo informāciju Komisijai bija sniegušas piecpadsmit dalībvalstis (iepriekšminētās valstis, kā arī Vācija, Igaunija, Čehija, Malta, Spānija, Grieķija, Latvija, Ungārija, Slovākija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste). Itālija, Nīderlande un Slovēnija atbildēja pirms 2005. gada maija, Dānija – 2005. gada 13. jūlijā, bet Beļģija galīgo atbildi sniedza 2005. gada 29. septembrī. Kaut gan Polija 2006. gada 4. janvārī iesniedza informāciju, šajā ziņojumā sniegta tikai ierobežota informācija par to, kā Polija īsteno Pamatlēmumu.

Visbeidzot, 2005. gada beigās bija četras valstis, no kurām Komisija nebija saņēmusi informāciju par Pamatlēmuma īstenošanu vai arī šīs valstis bija sniegušas tikai attiecīgu provizorisku informāciju, un tās bija: Portugāle, Luksemburga, Īrija un Lietuva. Līdz ar to šajā ziņojumā ietvertā īstenošanas pasākumu analīze neattiecas uz minētajām dalībvalstīm.

Tātad, kaut gan pēdējais īstenošanas noteikumu teksta iesniegšanas termiņš bija 2004. gada 1. augusts, ziņojumā, ciktāl iespējams, tika ņemta vērā līdz 2006. gada janvārim iesniegtā informācija.

Tādējādi šajā ziņojumā Komisija sniedz to nacionālo Pamatlēmuma pārņemšanas tiesību aktu apskatu, par kuriem dalībvalstis Komisiju bija informējušas līdz 2006. gada janvāra beigām. Šim ziņojumam pievienotais Komisijas darba dokuments ietver sīku to pasākumu analīzi, kurus dalībvalstis veikušas, lai izpildītu Pamatlēmumu.

---

¹ OV L 203, 1.8.2002.

2. PAMATLĒMUMA NOVĒRTĒJUMA METODE UN KRITĒRIJI

2.1. Pamatlēmumi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu

Minētais pamatlēmums ir balstīts uz Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 29. pantu, 31. panta e) punktu un 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

Pamatlēmumi vislabāk salīdzināmi ar tiesību aktu direktīvas formā². Abu veidu tiesību akti ir dalībvalstīm saistoši attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet īstenošanas formu un metožu izvēle paliek dalībvalstu iestāžu ziņā. Tomēr pamatlēmumiem nav tiešas iedarbības. Komisija nevar – vismaz pašreizējā Eiropas tiesību attīstības stadijā – vērties ar prasību Eiropas Kopienų Tiesā, lai piespiestu dalībvalstu līmenī pārņemt pamatlēmumu. Tomēr Eiropas Kopienų Tiesa var regulēt dalībvalstu starpā strīdus par pamatlēmuma interpretāciju un piemērošanu (arī pārņemšanu). Lai šo tiesisko iespēju izmantotu, ir nepieciešama pārliecinoša faktu bāze, un ar šo Komisijas ziņojumu var sekmēt tās izveidi.

2.2. Novērtējuma kritēriji

Lai varētu objektīvi novērtēt, vai dalībvalsts ir pilnībā īstenojusi pamatlēmumu, tad daži vispārējie kritēriji, kas izstrādāti direktīvu pārņemšanas novērtēšanai, *mutatis mutandis* piemērojami attiecībā uz pamatlēmumiem.

1. Sasniedzamā rezultāta īstenošanas veids un metodes ir jāizvēlas tā, lai nodrošinātu direktīvas efektīvu darbību atbilstoši noteiktajiem mērķiem³.
2. Katrai dalībvalstij ir pienākums īstenot direktīvas tādā veidā, kas atbilst skaidrības un tiesiskās noteiktības prasībām, un tādējādi pārņemt direktīvas noteikumus dalībvalstu noteikumos, kuriem ir saistošs spēks⁴.
3. Pārņemot direktīvu, nav obligāti izteikt attiecīgo dalībvalsts tiesību aktu precīzi tiem pašiem vārdiem, kādi lietoti direktīvā. Tādējādi, piemēram, atbilstošie un jau veiktie dalībvalsts pasākumi var būt pietiekami, ciktāl tiek nodrošināta pilnīga direktīvas piemērošana pietiekami skaidrā un precīzā veidā⁵.
4. Direktīvas ir jāīsteno tajās norādītajā laika periodā⁶.

Abu veidu tiesību akti ir „saistoši attiecībā uz sasniedzamo rezultātu”. To var definēt kā juridisko vai faktisko situāciju, kas atbilst paredzētajam rezultātam, kas nodrošināms, izmantojot minēto Līgumā noteikto juridisko instrumentu⁷.

---

² EK Līguma 249. pants.

³ Skatīt attiecīgo judikatūru par direktīvu īstenošanu: Lieta 48/75 *Royer* [1976] ECR 497. lpp., 518. lpp.

⁴ Skatīt attiecīgo judikatūru par direktīvu īstenošanu: Lieta 239/85 *Commission v. Belgium* [1986] ECR 3645. lpp., 3659. lpp. Skatīt arī lietu 300/81 *Commission v. Italy* [1983] ECR 449. lpp., 456. lpp.

⁵ Skatīt attiecīgo judikatūru par direktīvu ieviešanu, piemēram, Lietu 29/84 *Commission v. Germany* [1985] ECR 1661. lpp., 1673. lpp.

⁶ Skatīt būtisko judikatūru par direktīvu īstenošanu, piemēram: Lieta 52/75 *Commission v. Italy* [1976] ECR 277. lpp., 284. lpp.; skatīt Komisijas gada pārskatus par Kopienų tiesību aktu piemērošanas uzraudzību, piemēram, COM (2001) 309, galīgā redakcija.

⁷ Skatīt *PJG Kapteyn un P. Verloren van Themaat 'Introduction to the Law of the European Communities'*, trešais izdevums, 1998., 328. lpp.

Vispārējais novērtējums, kas sniegts par to, kādā apjomā dalībvalstis ir izpildījušas pamatlēmumu, ir balstīts – ciktāl iespējams – uz augstāk minētajiem kritērijiem.

2.3. Novērtējuma konteksts

Sākotnējais apsvērums skar juridisko kontekstu un pasākumus, kas izriet no novērtējuma ziņojuma. Kā jau norādīts, Komisijai pirmā pīlāra ietvaros ir tiesības ierosināt pārkāpuma procedūras pret dalībvalstīm. Tā kā Līgums par Eiropas Savienību neparedz šādu iespēju, tad šā ziņojuma būtība un mērķis attiecīgi atšķiras no ziņojuma par to, kā dalībvalstis īsteno pirmā pīlāra direktīvu. Tomēr, tā kā Komisija pilnībā piedalās trešā pīlāra jautājumu risināšanā⁸, ir loģiski tai uzdot veikt īstenošanas pasākumu faktisko novērtējumu. Tas savukārt ļaus Padomei novērtēt, kādā apjomā dalībvalstis ir veikušas nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu Pamatlēmumu.

Otrs sākotnējais apsvērums attiecas uz regulējamās jomas īpašo būtību. Pamatlēmuma mērķis ir apkarot cilvēku tirdzniecību un ieviest sodu saskaņošanas minimumu.

Kopš 1997. gada, kad Padome pieņēma Vienoto rīcību par darbībām, lai apkarotu cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu⁹, ir ievērojami izvēršusās iniciatīvas gan dalībvalstu, gan reģionālā līmenī. Gan Vīnes rīcības plānā¹⁰, gan arī Tamperes Eiropadomē¹¹ aicināts pieņemt papildu noteikumus, lai tālāk regulētu noteiktus krimināltiesību un kriminālprocesa aspektus.

Šis Pamatlēmums paredzēts, lai papildinātu esošos tiesību aktus, ko izmanto cilvēku tirdzniecības apkarošanai.

Lai gan novērtējums var attiekties un attieksies uz katru konkrēto pantu, tos nekādi nevar izvērtēt atsevišķi vienu no otra. Panta vai panta daļas nepilnīga īstenošana vai neīstenošana atsauksies arī uz saistītiem noteikumiem, kuri, apsverot tos katru atsevišķi, varētu šķist atbilstoši Pamatlēmuma prasībām; faktiski tas ietekmēs sistēmu kopumā. Novērtējumā jāņem vērā, cik tas ir iespējams, vispārējais krimināltiesību stāvoklis dalībvalstīs.

3. NOVĒRTĒJUMS

Pamatlēmuma mērķis ir tuvināt dalībvalstu likumus policijas un tiesu sadarbības jomā attiecībā uz krimināllietām saistībā ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību. Turklāt ar Pamatlēmumu Eiropas līmenī tiek ieviesti pamatnoteikumi, lai risinātu konkrētus jautājumus, to vidū: kriminalizācija, sodi un citas sankcijas, atbildību pastiprinoši apstākļi, jurisdikcija, kriminālvajāšana, kā arī cietušo aizsardzība un palīdzība tiem.

Šai sakarā jāatzīst, ka ne visas dalībvalstis ir iesniegušas Komisijai visus attiecīgos savu īstenošanas noteikumu tekstus. Tādēļ faktiskais novērtējums un no tā izrietošie secinājumi dažkārt ir balstīti uz nepilnīgu informāciju. Piemēram, Īrija, Luksemburga, Portugāle un Lietuva nav Komisijai sniegušas informāciju par Pamatlēmuma īstenošanu.

---

⁸ Līguma par Eiropas Savienību 36. panta 2. punkts.

⁹ OV L 63, 4.3.1997., 2. lpp.

¹⁰ OV C 19, 23.1.1999., 1 lpp.

¹¹ http://europa.eu.int/council/off/conclu/oct99/oct99_en.htm.

Tāpat arī jāatzīmē, ka dalībvalstu tiesību sistēmas var ievērojami atšķirties un ka daudzos gadījumos juridiskie jēdzieni un formulējumi nav viegli salīdzināmi savā starpā. Turklāt tiesību akta esība ne vienmēr garantē pilnīgu īstenošanu; nozīme ir arī tam, kādā pakāpē un kādā garā dalībvalsts tiesas un/vai administratīvās iestādes īsteno šādus tiesību aktus. Ņemot vērā iesniegtās informācijas raksturu, Komisijai nav tās informācijas, kas nepieciešama, lai novērtētu šādu īstenošanu.

1. pants

Pirmajā pantā definēts, ka cilvēku tirdzniecība notiek darbaspēka vai seksuālās izmantošanas nolūkos. Dalībvalstīm ir jāparedz sods par personu visu veidu vervēšanu, pārvadāšanu, nodošanu vai izmitināšanu, vai jebkādu citādu, šīs definīcijas saturam atbilstošu apiešanos ar personu. Tas nozīmē, ka jo īpaši ir jānosaka sods par visām kriminālām darbībām, ar kurām veic ļaunprātīgu fizisku vai garīgu vardarbību pret personu.

Liekas, ka šādā aspektā gandrīz visu dalībvalstu tiesību akti atspoguļo Pamatlēmuma noteikumus. Lielākā daļa dalībvalstu, šķiet, izpilda 1. panta noteikumus un tādējādi apmierina Pamatlēmuma prasības šajā jomā. Visas dalībvalstis ir formulējušas – kaut arī ar dažām dažādu metodoloģisko tradīciju nosacītām atšķirībām – noziedzīgus nodarījumus, kas īpaši attiecināmi uz cilvēku tirdzniecību. Turklāt, ja ir lietoti spaidi, viltus u.tml. līdzekļi, tad nav nozīmes tam, ka cietusī persona ir piekritusi izmantošanai¹². Dažās dalībvalstīs (Vācija, Beļģija, Itālija, Latvija, Zviedrija, Slovākija, Austrija, Malta, Francija un Nīderlande) pastāv noteikumi, ar kuriem precīzi pārņemts 1. panta 2. punkts.

Spriežot pēc Komisijai iesniegtajiem dokumentiem, Polijas un Igaunijas tiesību aktos nav atrodams nekas par īpašiem noziedzīgiem nodarījumiem Pamatlēmuma noteiktajā nozīmē.

2. pants:

Saskaņā ar Komisijai sniegto informāciju lielākā daļā dalībvalstu ir vienkārši atsaukušās uz savās krimināltiesību sistēmās jau pastāvošajām vispārējām normām, kuras attiecas uz līdzdalību noziegumos un nepabeigtu noziegumu. Dažas dalībvalstis nav sniegušas sīkāku informāciju par noteikumiem attiecībā uz nozieguma atbalstīšanu. Šīs dalībvalstis (Dānija, Latvija, Slovākija un Igaunija) iesniegtajos dokumentos norāda, kādi šo dalībvalstu noteikumi attiecas uz personām, kas atbalstījušas noziegumus. Kipra un Somija nav sniegušas Komisijai informāciju par uzskūdišanu. Grieķija un Slovēnija nav sniegušas Komisijai informāciju attiecībā uz Pamatlēmuma 2. pantu. Kopumā jāsecina, ka gandrīz visos gadījumos šī Pamatlēmuma prasība, šķiet, ir izpildīta, kaut arī tikai dažām dalībvalstīm ir īpaši noteikumi minētajā jautājumā. Parasti dalībvalstīm ir vispārēji noteikumi attiecībā uz uzskūdišanu, palīdzību noziegumā, nozieguma atbalstīšanu un mēģinājumu, un šos noteikumus piemēro arī attiecībā uz cilvēku tirdzniecību.

3. pants

Cilvēku tirdzniecība ir smags noziegums, ko bieži izdara pret īpaši neaizsargātam personām, un tas ir jānodar, piemērojot iedarbīgus, samērīgus un preventīvus sodus. Šis jautājums ir jārisina ne tikai ar atsevišķām dalībvalstu darbībām; bet ir nepieciešama vispārēja pieeja, izveidojot visās dalībvalstīs vienotu šāda noziedzīga nodarījuma sastāva definīciju. Īpaša uzmanība ir jāvelti sodiem par noziegumiem, kuri izdarīti atbildību pastiprinošos apstākļos,

---

¹² Padomes pamatlēmuma 2002/629/JHA 1. panta 2. punkts.

piemēram, kad ir bijusi apdraudēta cietušā dzīvība vai cietusī persona bijusi pakļauta smagai vardarbībai. Uz jautājumu, vai kriminālsodi, kurus var uzlikt dalībvalstis, ir pietiekami iedarbīgi un preventīvi, var atbildēt apstiprinoši. Par noziegumiem, kuri attiecas uz cilvēku tirdzniecību, dalībvalstis lielākoties ir paredzējušas smagus maksimālos sodus; īpaši par noziegumiem atbildību pastiprinošos apstākļos dažos gadījumos ir paredzēts mūža ieslodzījums. Saskaņā ar Pamatlēmuma 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu dalībvalstīs par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti seksuālās izmantošanas nolūkā, piemēro dažādus sodus atkarībā no cietušās personas vecuma. Tomēr var izvirzīt jautājumu, vai visi noziedzīgie bērnu tirdzniecības nodarījumi (t.i., tirdzniecība darbaspēka ekspluatācijas nolūkā un attiecībā uz visām personām, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu un ne tikai seksuālo attiecību vecumu) nebūtu atzīstami par tādiem, kas izdarīti atbildību pastiprinošos apstākļos. Šāda vispārēja pieeja varētu nodrošināt atbilstošāku bērnu aizsardzību un vairāk atbilstu 1989. gada Konvencijai par bērna tiesībāmⁱ, kas ir visnozīmīgākais starptautiskais bērna tiesību dokuments, kurā ietverti arī noteikumi attiecībā uz bērnu tirdzniecībuⁱⁱ un kuru attiecina uz visiem bērniem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu.

4. un 5. pants

Ar Pamatlēmumu līdzās fizisko personu atbildībai tiek ieviesta juridisko personu atbildība. Juridiskās personas būs atbildīgas par noziegumiem, ko viņu labā izdarījusi persona, kas darbojas individuāli vai kā juridiskās personas struktūra, vai, piemēram, kurai ir lēmuma pieņemšanas pilnvaras. Sodiem, ko piemēro juridiskām personām, ir jābūt „*efektīviem, samērīgiem un preventīviem*”; tiem jābūt kriminālsodiem vai citāda veida sodiem un tie var ietvert īpašas sankcijas, piemēram, īslaicīgu vai pastāvīgu aizliegumu veikt komercdarbību, likvidēšanu tiesas ceļā vai tiesību uz valsts pabalstu vai atbalstu atņemšanu. Lielākajā daļā dalībvalstu tiesību akti nosaka iespēju vērst sankcijas pret juridiskām personām ar krimināltiesiskiem vai administratīviem līdzekļiem. Vienīgi Čehijā, Latvijā un Slovākijā juridiskās personas nevar saukt pie kriminālatbildības. Pamatlēmuma 5. pantā noteikts, ka minimālās prasības attiecībā uz sankcijām pret juridiskām personām ir piemērot tām kriminālsodu vai citādu sodu. Tiktāl šķiet, ka 4. un 5. panta noteikumi lielā mērā ir ieviesti.

6. pants

Paredzams, ka visas dalībvalstis spēs izpildīt šā panta prasības attiecībā uz teritoriālā principa piemērošanu, kā noteikts 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Kas attiecas uz ekstrateritoriālo jurisdikciju, tad lielākajā daļā dalībvalstu jau ir vai būs tiesību normas, kas dažādā mērā aptver aktīvas un pasīvas personas principus, kā tas noteikts 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā. Šķiet, ka lielākā daļa dalībvalstu nosaka savu jurisdikciju, kā tas noteikts 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā, attiecībā uz nodarījumiem, ko ārvalstīs izdarījuši attiecīgās valsts pilsoņi. Tas ir īpaši svarīgi, jo cilvēku tirdzniecībai bieži ir starptautisks mērogs. Vispārējā situācija saistībā ar Padomes Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu attiecībā uz jurisdikciju pār noziedzīgiem nodarījumiem, kuri izdarīti dalībvalstu teritorijā nodibināto juridisko personu interesēs, nav tik skaidra. Dažas dalībvalstis, piemēram, Apvienotā Karaliste, īstenoja noteikumus. Citas, piemēram, Dānija, nolēma, ka tās nepiemēros šo jurisdikcijas noteikumu tad, ja noziedzīgi nodarījumi ir veikti ārpus tās teritorijas, un informēja Komisiju saskaņā ar 6. panta 2. un 4. punkta noteikumiem. Arī Ungārija nav noteikusi savu jurisdikciju saskaņā ar 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kaut gan tās likumi vispārēji regulē juridisko personu atbildību.

7. pants

Septītais pants regulē divus dažādus jautājumus; pirmkārt, tajā noteikts, ka izmeklēšana un kriminālvajāšana attiecībā uz nelegālās tirdzniecības nodarījumiem nav atkarīga no nodarījumā cietušās personas paziņojuma vai sūdzības. Kopumā dalībvalstu likumi, šķiet, atbilst šim noteikumam. Otrkārt, 7. pantā dalībvalstīm noteikts pienākums sniegt īpašu aizsardzību un palīdzību cietušajiem, īpaši bērniem. Tas galvenokārt attiecas uz Padomes 2001. gada 15. marta Pamatlēmuma 2001/220/JHA par cietušo statusu kriminālprocesos piemērošanu. Tomēr tikai dažas dalībvalstis iesniedza Komisijai atbilstošu informāciju attiecībā uz 7. panta noteikumu īstenošanu. Tādēļ šo īstenošanas aspektu ir grūti novērtēt.

8. pants

Komisija nav saņēmusi konkrētu informāciju par Pamatlēmuma pārņemšanu Gibraltārā.

4. SECINĀJUMI

Jāatzīst, ka ne visas dalībvalstis ir laikus iesniegušas Komisijai visus attiecīgos savu īstenošanas noteikumu tekstus. Tādējādi ziņojumā sniegtais novērtējums un secinājumi dažkārt ir balstīti uz nepilnīgu informāciju.

Uz sniegtās informācijas pamata šķiet, ka dalībvalstis lielākoties ir izpildījušas Padomes Pamatlēmumā noteiktās prasības - vai nu izmantojot jau esošos dalībvalstu likumus, vai arī īstenojot jaunus un īpašus tiesību aktus. Tajos gadījumos, kad šķiet, ka Padomes Pamatlēmums nav pārņemts dalībvalstu noteikumos, Komisija aicina attiecīgās dalībvalstis iespējami ātrāk labot šo situāciju, ieviešot tiesību aktus Pamatlēmuma īstenošanai.

Tomēr Padomes Pamatlēmuma ietekmē dalībvalstu rīcībā principā tagad ir īpaši krimināltiesību noteikumi, kas cilvēku tirdzniecību seksuālas un darbaspēka izmantošanas nolūkiem atzīst par noziedzīgu nodarījumu un nosaka efektīvus samērīgus un preventīvus sodus. Turklāt īpaši bargi sodi ir paredzēti par noziegumiem, kas izdarīti atbildību pastiprinošos apstākļos. No otras puses, sodu līmenis dalībvalstīs ievērojami atšķiras, un varētu būt, ka Komisijai būs jāizpēta tālākas saskaņošanas iespējas šajā ziņā. Kopumā dalībvalstīm nebija jāgroza savi tiesību akti, lai izpildītu Padomes Pamatlēmuma 6. panta noteikumus, jo attiecīgie noteikumi jau pastāvēja. Vispārēji ņemot, dalībvalstis pilda Pamatlēmuma 7. panta 1. punkta noteikumus; tomēr būtu jāturpina aizsardzības un palīdzības regulējuma pētījumi, jo Komisija ir saņēmusi tikai ierobežotu informāciju par 7. panta 2. un 3. punkta noteikumu īstenošanu.

Arī jautājumā par īpaši neaizsargātiem cietušajiem Komisija saņēma ierobežotu informāciju un tādēļ nevar sniegt par to izsmeltošu vērtējumu. Saskaņā ar Padomes 2005. gada 1. un 2. decembrī pieņemto Rīcības plānu Komisija turpinās pilnveidot tiesību regulējumu attiecībā uz neaizsargātiem cietušajiem, kas iesaistīti kriminālprocesos. Lai to veiktu, Komisijai būs nepieciešama īpaša papildu informācija par attiecīgiem dalībvalstu tiesību aktiem. Turklāt Komisijai, iespējams, būs jāsavāc informācija, kas atspoguļo cietušo personu atbalsta iestāžu vai organizāciju viedokli, lai pilnībā un iespējami objektīvi novērtētu Pamatlēmuma ietekmi uz cietušo personu aizsardzības un tiem sniedzamās palīdzības praksi. Visbeidzot jāatzīmē, ka, līdzko būs iesniegts ziņojums par Padomes 2003. gada 22. decembra Pamatlēmumu par

seksuālās izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu¹³, kura īstenošanas termiņš bija 2006. gada 20. janvāris, Komisija varēs sniegt pilnīgāku apskatu par to tiesību aktu īstenošanu dalībvalstīs, kuri attiecas uz cilvēku tirdzniecību. Šo apskatu tālāk papildinās Komisijas ziņojums par to, kā tiek piemērots Padomes Pamatlēmums 2002/946/JAI par bargāku pamatsodu ieviešanu, lai nepieļautu neatļautas ieceļošanas, tranzīta un uzturēšanās veicināšanu, un Direktīva 2004/81/EC par uzturēšanās atļauju, ko izdod trešo valstu valstspiederīgām personām, kuras ir cilvēku tirdzniecības upuri vai kurām ir palīdzēts nelegāli imigrēt un kuras sadarbojas ar kompetentajām iestādēm; saskaņā ar minētās direktīvas 16. pantu šis Komisijas ziņojums jāiesniedz līdz 2008. gada 6. augustam.

ⁱ Turpmāk tekstā – „Konvencija”. Sīkāka informācija par saturu un ratifikācijas statusu atrodama tīmeklī *UNHCHR* vietnē (<http://www.unhcr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/crc.htm>) vai *UNICEF* vietnē (<http://www.unicef.org/crc/crc.htm>).

ⁱⁱ Saskaņā ar Konvenciju bērni ir ne tikai (reāli vai potenciāli) cietušie, kam nepieciešama aizsardzība, bet viņiem ir arī Konvencijā skaidri noteiktās tiesības: bērna vislabāko interešu nodrošināšana (3. pants), nediskriminācijas princips (2. pants), līdzdalības tiesības (12. pants), tiesības uz dzīvību un attīstību (6. pants). Bērna uzskatiem jāvelta pienācīga uzmanība atbilstoši bērna vecumam un brieduma pakāpei tā, kā tas noteikts Konvencijas 12. pantā. Konvencija ietver īpašus noteikumus (32., 33., 34., 35., 36. pants) attiecībā uz bērnu ekspluatāciju, ļaunprātīgu izmantošanu un tirdzniecību. Attiecībā uz definējumu „ekspluatācija” Konvencija nosaka bērna tiesības būt aizsargātam pret „ekonomisko ekspluatāciju un jebkāda darba izpildīšanu, kurš var apdraudēt viņa veselību vai būt par šķērslī izglītības iegūšanā, vai arī kaitēt viņa veselībai vai fiziskajai, intelektuālajai, garīgajai, morālajai un sociālajai attīstībai”, kā arī būt aizsargātam pret visu veidu seksuālo ekspluatāciju un seksuālo pavešanu netiklībā, jo īpaši pret ekspluatāciju prostitūcijā un pornogrāfijā. Citos attiecīgos pantos ir ietvertas to bērnu tiesības, kuriem uz laiku vai pastāvīgi nav savas ģimenes (20. pants), un noteikts, ka nevienam bērnam nedrīkst pakļaut nežēlīgiem soda veidiem un nelikumīgai vai patvaļīgai brīvības atņemšanai (37. pants).

---

¹³ OV L 13, 20.1.2004., 44. lpp.